

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplannen buitengebied Apeldoorn

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

4 mei 2011 / rapportnummer 2519-43

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Apeldoorn heeft het voornemen voor haar buitengebied vijf nieuwe bestemmingsplannen¹ vast te stellen. Vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebieden en omdat de bestemmingsplannen kaderstellend zijn voor toekomstige m.e.r.²-(beoordelings)plichtige activiteiten wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Apeldoorn is daarin het bevoegd gezag.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')³ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een integrale visie op de gewenste ontwikkeling van en ambities voor het buitengebied als toetsingskader voor de alternatieven, een onderbouwing van de totstandkoming en keuze van alternatieven en hoe de gemeente met de alternatieven sturing wil geven aan het ruimtelijk beleid;
- de milieugebruiksruimte in het gebied voor stikstof, geur, fijn stof en geluid. Onderbouw per gebied de milieugebruiksruimte en hoe met sturingsmaatregelen deze kan worden gebruikt;
- een beschrijving van de aard en omvang van de recreatie in het plangebied en de ontwikkelingen hierin;
- de maximaal mogelijke effecten op basis van een realistische inschatting op de Natura 2000-gebieden Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen en op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur ((P)EHS).

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt daarbij voort op de inhoud van de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D).⁴

---

¹ De betreffende bestemmingsplannen zijn: Noord-Oost, Het Woud, Buitengebied Beekbergen-Loenen, Agrarische Enclave Uddel en Wenum Wiesel.

² Milieueffectrapportage

³ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissierner.nl onder 'Adviezen Commissie'.

⁴ Notitie Reikwijdte en Detailniveau bestemmingsplannen buitengebied Apeldoorn, Arcadis, 2 februari 2011, 075311558.A - Definitief, B02023.000102.0100

2. Achtergrond, doel en beleid

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Geef in het MER:

- een heldere beschrijving van de probleemstelling;
- een integrale visie op de planologische sturing die de gemeente met de nieuwe bestemmingsplannen wil gaan geven aan de toekomstige ontwikkelingen;
- een zo concreet mogelijke beschrijving van de doelen die met het ruimtelijk beleid worden beoogd.

Geef aan welke rol de gemeente kan en wil spelen bij:

- het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen;
- de ontwikkeling van de recreatieve sector en de rol van het groei- en krimpbeleid⁵;
- het faciliteren van een milieuhygiënisch gezonde veehouderijsector.

2.2 Beleidskader

2.2.1 Algemeen

De notitie R&D geeft de belangrijkste onderdelen van het relevante bovenlokale en gemeentelijk beleidskader. Neem dit in het MER over en ga daarbij ook in op:

- wetgeving op het gebied van dierenwelzijn, zoals het Varkensbesluit, het Legkippenbesluit 2003 en het Vleeskuikenbesluit;
- het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen;
- de programmatische aanpak stikstof (PAS) en het Gelderse convenant stikstof en Natura 2000 (zie paragraaf 2.2.3);
- geurbeleid van omliggende gemeenten;
- Vitaal Gelderland, Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied;
- Masterplan Veluwe 2010;
- de (toekomstige) Natura 2000-beheerplannen voor de Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen;
- beleid en regelgeving met betrekking tot cultuurhistorie en archeologie (Wamz).

2.2.2 Gemeentelijk beleid

Maak in het MER inzichtelijk welke maatregelen met gemeentelijk beleid mogelijk zijn of zullen worden uitgevoerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen, saneren van niet gebruikte milieuvergunningen en herbestemmen van niet meer in

agrarisch gebruik zijnde locaties. Geef aan welke eisen de gemeente stelt aan de inrichting van nieuwe bedrijfslocaties en de maatvoering en vormgeving van bedrijfsgebouwen.

2.2.3 Ontwikkelingen beleidskaders stikstofdepositie

Momenteel wordt gewerkt aan een Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS). Op 1 juli 2010 is het voorlopige programma stikstof (VPAS) gepubliceerd waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven hoe de overheid economische ontwikkeling mogelijk wil maken met het op termijn realiseren van de natuurdoelen van Natura 2000. Per Natura 2000-gebied worden de afspraken uit de PAS verder uitgewerkt in een beheerplan. Beschrijf wat geregeld wordt in het Gelderse convenant stikstof en Natura 2000. Geef aan op welke wijze met behulp van deze plannen en programma's kan worden uitgesloten dat het voornemen leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

Voor de besluitvorming over het voornemen, het vaststellen van vijf bestemmingsplannen voor het buitengebied van Apeldoorn, wordt een m.e.r.-procedure gevolgd. Het MER zal ingaan op de milieueffecten die het gevolg kunnen zijn van de ontwikkelingsruimte van het voornemen en de alternatieven. De huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie, waarmee in het MER de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven worden vergeleken. Dit hoofdstuk gaat hier nader op in.

3.1 Voornemen

Tot het voornemen behoren:

- alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund;
- (her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen zowel de niet benutte vergunningruimte als de gestopte bedrijven waarvan de vergunning nog geldig is;
- "Illegale" situaties die zullen worden gelegaliseerd.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel uitmaken van het voornemen.

Ruimte van de bestemmingsplannen

Beschrijf in het MER de maximale ruimte die de bestemmingsplannen, inclusief wijzigingsbevoegdheden, gaan bieden aan:

- intensieve veehouderijen;
- grondgeboden agrarische bedrijven;
- mestverwerking en -bewerking;
- verblijfs- en dagrecreatie;
- natuurontwikkeling.

⁵ Zie Masterplan Veluwe 2010. project Groei en Krimp.

Geef in het MER duidelijk aan welke randvoorwaarden van toepassing zijn voor het gebruik kunnen maken van ontheffingen en wijzigingsbevoegdheden.

Milieugebruiksruimte

Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte⁶ in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook vanuit grondgebonden agrarische bedrijven en vanuit eventuele mestverwerking en -bewerking;
- verstoringgevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door geur- of geluidsgevoelige objecten.

3.2 Alternatieven

Beschrijf in het MER hoe op basis van de doelstellingen de keuze en de afbakening van de alternatieven is bepaald. De notitie R&D geeft aan dat in het MER een *worst case* scenario voor recreatie en een ontwikkelscenario voor landbouwbedrijven zal worden uitgewerkt. De Commissie adviseert bij de alternatievenontwikkeling:

- een variant uit te werken die ingaat op de zoneringsmogelijkheden die het bestemmingsplan kan gaan bieden;
- een variant uit te werken zonder de mogelijkheid saldering voor stikstofdepositie toe te passen. Hiermee kan de milieuruimte inzichtelijk worden gemaakt in het geval de Programmatische Aanpak van Stikstof (niet tijdig) wordt gerealiseerd.

3.3 Referentie

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu, op basis van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Omdat het toetsingskader voor de Natuurbescher-

⁶ Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de wettelijke- en beleidskaders adviseert de Commissie de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

- 1) Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Deze wordt bepaald door wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
- 2) Breng in beeld:
  - a. de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten zoals intensieve veehouderij, grondgebonden agrarische bedrijven en niet-agrarische activiteiten;
  - b. de afname van bedrijven door bedrijfsbeëindiging en niet gebruikte vergunningen;
- 3) Bepaal aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de emissie van stikstofverbindingen, geur en fijn stof.
- 4) Geef aan welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting.
- 5) Wanneer blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden, of als dat niet of onvoldoende mogelijk blijkt, welke prioriteiten of voorwaarden worden gesteld.

mingswet afwijkt van de referentiesituatie uit het plan-MER, wordt apart (hoofdstuk 5) ingegaan op de Passende beoordeling.

Huidige situatie

De notitie R&D gaat voor de huidige situatie voor de agrarische activiteiten uit van de vergunde situatie en betreft hierin de dieraantallen op basis van CBS gegevens. Onderbouw in het MER de actuele situatie voor vergunde en gerealiseerde activiteiten en geef aan hoe met eventuele 'illegale' situaties wordt omgegaan.⁷ Geef in het MER een beschrijving van de huidige situatie voor recreatie op basis van de bestaande voorzieningen.

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling bestaat uit:

- de toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied;
  - het deel van de reeds bestemde en vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn (uiterlijk binnen de planperiode) ingevuld wordt.⁸ Motiveer de keuzes die hierin gemaakt worden;
  - activiteiten waarvan de kans groot is dat ze in de nabije toekomst gerealiseerd worden, maar waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen. Hiervoor kan met een 'waardevastheidstoets' gewerkt worden;
- generieke beleidsontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het Besluit Huisvesting.

Effecten van de referentiesituatie

Geef bij de beschrijving van de milieueffecten van de referentiesituatie in ieder geval:

- de emissie van verzurende/vermestende stoffen in het plangebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de provinciale Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen;
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting en het Actieplan Ammoniak en Veehouderij;
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden veehouderij in en rond het plangebied, omdat deze de ontwikkelruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepalen;
- de ontwikkeling en verspreiding van de recreatiedruk in het gebied.

⁷ In een mondelinge toelichting op het voornemen geeft de gemeente aan te beschikken over een actueel vergunningenbestand en dat door een strikt handhavingbeleid illegale situaties niet of nauwelijks voorkomen.

⁸ Naast afwijkingsbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van 'oude' projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de *worst case* effecten in het MER beschreven worden. Betrek hierin ook de beperkingen die voor de agrarische bedrijfsvoering kunnen voortkomen uit het toevoegen van een woonfunctie in het buitengebied bij bedrijfsbeëindiging.

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten -waar relevant- ook cumulatief in beeld.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) de effecten kwantitatief. Geef - indien relevant - bandbreedtes, leemten in kennis en onzekerheden in de effectbeschrijving weer.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen.

4.2 Natuur

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Beschrijf eerst in het algemeen mogelijke effecten op natuur en ga vervolgens in op de natuur met een beschermde status (zie hieronder). De notitie R&D geeft aan dat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden mogelijk zijn. Indien significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten dient een Passende beoordeling in het MER te worden opgenomen.⁹

4.2.1 Effecten op beschermde gebieden

Geef in het MER aan:

- waar voor vermessing, verzuring en verstoring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. Gebruik hiervoor duidelijk kaartmateriaal;

- welke beschermde status de gebieden hebben (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied, Wav-gebied, Ecologische Hoofdstructuur of beschermd natuurmonument).

Natura 2000-gebieden en de (P)EHS

Beschrijf de Natura 2000-gebieden Veluwe, Uiterwaarden IJssel en Landgoederen Brummen en geef voor deze gebieden de instandhoudingsdoelen. Geef aan hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Bepaal wat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de Robuuste verbindingzones ((P)EHS) zijn. Onderzoek de gevolgen op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. De Commissie adviseert om de ontwikkelingen met betrekking tot de toekomst van de Robuuste verbindingzones en de EHS bij te houden en zo mogelijk te verwerken in het MER.

Verstoring door recreatie

De notitie R&D geeft aan dat de bestemmingsplannen een verruiming mogelijk moeten gaan maken van kleinschalige verblijfsrecreatie. In het MER zal een *worst case* scenario voor recreatie worden uitgewerkt. Geef in het MER een onderbouwing, zo mogelijk kwantitatief, van een realistisch *worst case* scenario. Ga hierbij in op mogelijke randvoorwaarden of maximering en/of zonerings van recreatieve ontwikkelingen. Voor verstoring van de natuur zijn de bezoekers en het daarmee samengaande verkeer het meest bepalend.¹⁰

4.2.2 Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Omschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Geef een waardering van deze karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Ga in op mogelijkheden voor mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van waarden met behulp van kaartmateriaal.

⁹ Zie hoofdstuk 5.

¹⁰ Denk hierbij aan aantallen bezoekers, autoverkeer- fietsverkeer- en wandelroutes en -intensiteiten.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de inpassing van bouwmogelijkheden om de beleving van het landschap te verbeteren en de kwaliteit te verhogen. Ga daarbij in op:

- de negatieve effecten op bestaande landschappen (en hoe deze effecten te mitigeren)¹¹, zoals de aantasting van bestaande houtwallen door nieuwe bouwblokken;
- de kansen om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuwe toe te voegen.¹²

Daarnaast is het van belang dat landschapseffecten en wijze van inpassing van nieuwe bebouwing, verblijfsrecreatie en verkeersroutes op een inzichtelijke wijze gevisualiseerd worden.

4.4 Leefomgeving

Beschrijf in het MER de effecten op de leefomgeving door het plan. Ga naast de in de notitie R&D genoemde aspecten eveneens in op:

- de mogelijke effecten van het plan op de verkeersveiligheid op smalle buitenwegen als gevolg van mogelijk meer bewoning en recreatieverkeer;
- de (cumulatie) van geurhinder aan de hand van de in de notitie opgenomen criteria. Geef weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is voor de verschillende gebiedscategorieën. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Ga ook in op de gevolgen van (bestaande) geurbelasting voor de uitbreiding aan recreatiewoningen die het bestemmingsplan mogelijk maakt;
- de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂, ook onder de grenswaarden;
- de mogelijke toename van geluid. Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid.

4.5 Gezondheid

Ga in op de volksgezondheid in het gebied en de mogelijke effecten van de alternatieven hierop. Beschrijf in het MER daarnaast de risico's met betrekking tot zoönosen¹³, zoals o.a.

¹¹ Als voorbeeld voor het eerste kunnen aandachtspunten zijn voor de bepaling van effecten: omvang, hoogte, geleding en oriëntatie van gebouwen en een passend gebruik van (nieuwe) landschapselementen als bosjes, singels en wallen om grootschalige bebouwing in te passen in het bestaande landschap.

¹² Bijvoorbeeld gebruik makend van bestaande en/of nieuwe landschapselementen (beplante zandwegen, waterlopen, bosjes en singels etc.) kan een nieuw groen raamwerk worden gemaakt (mede t.b.v. recreanten en bewoners) waarbinnen de nieuwe ontwikkelingen (gebouwen, verkeer) kunnen worden ingepast. Een beeldkwaliteitplan kan hierbij behulpzaam zijn.

¹³ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁴

Een consortium¹⁵ in opdracht van het Ministerie van VWS is bezig met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed te volgen en contact op te nemen met de regionale GGD voor nadere informatie.

4.6 Bodem en water

Geef in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied en verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen en vice versa. Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit).

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het MER op te nemen. Geef aan in hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

5. Passende beoordeling

De referentiesituatie voor toetsing aan de Natuurbeschermingswet wijkt af van de referentiesituatie uit het plan-MER. In het plan-MER worden de effecten van het initiatief vergeleken met de feitelijke situatie inclusief de vergunningen die op korte termijn zullen worden benut en inclusief de autonome ontwikkeling (zie hoofdstuk 3). Bij het bepalen van mogelijke effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden moet worden uitgegaan van de feitelijke, actuele situatie van het milieu.

De situatie op basis van het vergunningenbestand kan niet zonder meer worden gebruikt, omdat de praktijk leert dat de daadwerkelijke opgave van diertellingen aanzienlijk kan afwijken van het vergunde aantal dierplaatsen. In een toelichting op het voornemen is aangegeven dat Apeldoorn actief inspeelt op het intrekken van niet gebruikte vergunningen en op het intrekken van vergunningen bij bedrijfsbeëindigingen.¹⁶ Maak in het MER een inschatting van de huidige dierbezettingen/dierplaatsen, mede op basis van de bedrijfsontwikkelingsplannen en beëindigde bedrijfsactiviteiten.

¹⁴ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

¹⁵ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

¹⁶ Tijdens een bezoek aan het plangebied heeft de Commissie een toelichting gekregen op het voornemen.

Omdat verandering in depositie van verzurende en vermestende stoffen en verstoring in dit geval de belangrijkste te verwachten effecten zijn, wordt hieronder op deze aspecten nader ingegaan. Indien door andere effecten, zoals bijvoorbeeld verdroging en versnippering, significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dienen ze vanzelfsprekend ook in de Passende beoordeling te worden meegenomen.

Bepaal op basis van de mogelijke effecten of de zekerheid kan worden verkregen dat de plannen de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet aantasten.

5.1 Verzurende en vermestende deposities

Geef per gebied aan:

- de kritische depositiewaarden van voor stikstof gevoelige habitattypen;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof en de bijdrage hieraan uit het plangebied;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van het plan zouden worden benut;
- de gevolgen van deposities op de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitattypen.

Geef aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Geef daarbij aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties van een afname. Beschrijf welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

5.2 Verstoring door recreatie

Bepaal de verstoringseffecten door recreatie als gevolg van de plannen op de Natura 2000-gebieden. Geef aan hoe de beoogde ontwikkelingen uitpakken op de instandhoudingsdoelstellingen van voor betreding kwetsbare habitats en verstoringgevoelige soorten als Meervleermuis, Boomleeuwerik, Draaihals, Grauwe klauwier, Nachtzwaluw, Roodborsttapuit, Ijsvogel, Wespandief en Zwarte specht. Ga tevens na of er sprake kan zijn van versnippering van leefgebied. Neem als toetsingskader ook hier weer de feitelijke huidige situatie. De Commissie merkt op dat bij de meeste van de vogelsoorten uit de instandhoudingsdoelstellingen voor de Veluwe bij een verdere verstoring zonder mitigatie al snel sprake is van een significant negatief effect ten opzichte van de huidige situatie. Dat geldt in ieder geval voor ter plaatse aanwezige soorten met een uitbreidingsdoel als Draaihals en Grauwe klauwier.

6. Monitoring en evaluatie

Beschrijf in het MER hoe invulling wordt gegeven aan monitoring en evaluatie. Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen

daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven (of bijvoorbeeld voldoende afname van depositie wordt bereikt) en de ambities van de plannen gehaald worden. Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied, en in het bijzonder die van de depositie, en de verstoring door recreatie worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde ontwikkeling niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

7. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied;
- de situering en status van landschappelijk en cultuurhistorisch (inclusief archeologisch) waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Apeldoorn

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de Gemeente Apeldoorn

Besluit: Vaststellen bestemmingsplan buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14 en D14

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Apeldoornsstadsblad van: 16 februari 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 17 februari tot 18 maart 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 18 februari 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 3 mei 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dhr. ing. C.L. Eenkema

dhr. ing. H.J.M. Hendriks

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

dhr. D. Spel (secretaris)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- notitie reikwijdte en detailniveau MER bestemmingsplannen buitengebied Apeldoorn, Arcadis, 2 februari 2011, 075311558.A – Definitief, B02023.000102.0100

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 7 april 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.